

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL EU

EVROPSKÁ VÝZVA TRANSPARENCY INTERNATIONAL
A ZÁVAZEK TRANSPARENTNOSTI POSLANCE
PARLAMENTU EU
VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU 2019

TI je jedinou mezinárodní nevládní organizací zaměřenou na problematiku korupce a vytváření protikorupčních programů, do nichž se snaží zapojovat občanskou společnost, soukromý sektor i vládní instituce.

Evropská výzva je koordinována TI EU při Evropské komisi a podílí se na ní pobočky TI v celé EU, včetně TI ČR.

www.transparency.cz

www.transparency.eu

.

Úvod

Letošní volby do Evropského parlamentu jsou příležitostí pro obnovení demokracie, která postaví integritu, otevřenost a spravedlnost do středu zájmu Evropské unie. Transparency International proto vyzývá kandidáty do Evropského parlamentu a kandidáty na funkci předsedy Evropské komise, aby k tomuto obnovení demokratického provozu přispěli vlastním úsilím i svou prací v institucích a orgánech EU, do nichž budou zvoleni. Autoři zakládající smlouvy EU byli odhodláni „odstranit překážky, které rozdělují Evropu“. O více než 60 let později však korupce zůstává jednou z hlavních překážek uskutečnění původní vize o Unii založené na zásadách právního státu, demokratické spolupráce a sociální spravedlnosti. Korupce je překážkou pro zvýšení investic a prosperity, omezuje spravedlivou hospodářskou soutěž, inovace, udržitelný rozvoj. Korupce překáží větší bezpečnosti a větší důvěře v instituce. Snad nejnebezpečnější je, že přispívá k rostoucí nerovnosti, která je jednou z největších bariér, jež rozdělují obyvatele Evropy.

EU se odedávna snažila podporovat řádnou správu věcí veřejných, právní stát a protikorupční reformy, zejména jako součást svého rozšíření na jih a východ.

Reformy provedené jako podmínka členství nepochybně pomohly snížit korupci a zlepšit život stovkám milionů občanů, často těch nejzranitelnějších. Tyto konkrétní reformy také inspirovaly podobné iniciativy napříč celou Unií; vždyť žádný členský stát nezůstal vážnou a vysokou úrovní korupčních skandálů nedotčen.

Tyto úspěchy jsou však křehké a zvrátané. Potřebují neustálou pozornost a obnovu.

Transparency International proto přichází s ambiciózním programem pro dalších pět let. Tento program má chránit principy právního státu v EU, především v zemích, které jim chtějí škodit; má bránit zkorumpovaným, aby zneužívali občanských svobod garantovaných členstvím v EU. V neposlední řadě má tento program zajistit, aby instituce Unie byly co do transparentního a bezúhonného přijímání právních předpisů skutečným příkladem pro ostatní.

Naše agenda je ambiciózní, ale konstruktivní a dosažitelná. Jako součást širšího programu reforem navíc ukáže, že je Evropská unie v první řadě nástrojem ochrany základních práv svých občanů a odstraňuje překážky, které stojí v cestě jejich seberalizaci.

Návrhy se zrodily z 25 let zkušeností v boji proti korupci a z hlubokého a trvalého odhodlání naplnit naše poslání. Víme, že boj proti korupci je neoddelitelný od ochrany nejzranitelnějších osob v naší společnosti a je silně spjat s obranou základních lidských práv. Omezování korupce je nutné pro přechod k dlouhodobě udržitelnější společnosti a je ústřední aktivitou právního státu a demokratických institucí.

Připojte se proto k nám a obnovte hodnoty, na kterých EU stojí. Zajistěte, aby byla integrita v ohnisku zájmu EU.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL VYZÝVÁ EVROPSKOU UNII

ABY VYŽADOVALA DODRŽOVÁNÍ PRINCIPŮ PRÁVNÍHO STÁTU V EU

V posledních letech došlo k trvalému a znepokojujícímu narušení principů právního státu v zemích EU. Viděli jsme, že je ohrožena nezávislost soudnictví a že jsou přijímána státem financovaná opatření zastrahující občanskou společnost. Největší šok způsobilo zavraždění dvou statečných novinářů v souvislosti s vyšetřováním korupce. Evropská komise proto musí podniknout okamžité a rozhodné kroky k obnovení právního státu členských zemí a zajistit, aby zásady a hodnoty Unie byly dodržovány. Komise musí zavést pravidelný monitorovací systém pro sledování principů právního státu, který by zahrnoval posouzení rizik pro všechny členské země, založený na ukazatelích, jako je úroveň korupce, úroveň nezávislosti svobodných sdělovacích prostředků a svobody sdružování. Za druhé, Komise musí získat pravomoci k pozastavení finančních prostředků EU, pokud členské země neplní své povinnosti v oblasti právního státu. A za třetí, EU by měla napomoci ochraně obránců právního státu a novinářů v členských státech zavedením silných právních předpisů na ochranu oznamovatelů (whistleblowerů), finančních prostředků nevládním organizacím občanské společnosti a médiím na podporu demokratických hodnot (například prostřednictvím European Values Instrument).

Jako konkrétní opatření se nabízí:

- Zajistit, aby Evropská komise měla pravomoc pozastavit financování EU v případech systematické korupce nebo přetrvávajícího a vážného porušení principů právního státu.
- Zveřejňovat pravidelné hodnocení rizik korupce v členských státech ze strany Evropské komise, které by obsahovalo také konkrétní mechanismus sankcí.
- Schválit směrnici o ochraně oznamovatelů (whistleblowers protection directive) a její zavádění s vysokou úrovní minimálních záruk.
- Zajistit, aby ustanovení o ochraně oznamovatelů ve směrnici o obchodním tajemství, a v národních verzích této směrnice, byla v souladu s mezinárodními zásadami TI.

ABY ZABRÁNILA VSTUPU JEDNOTLIVCŮM S KORUPČNÍ MINULOSTÍ A PENĚZ Z TRESTNÉ ČINNOSTI DO EU

Nedávno přijatá 5. směrnice (5. AMLD) byla významným krokem k vytvoření Unie odolnější proti praní špinavých peněz. Když zavřete jednu cestu, zločinci a zkorumpovaní jedinci však hledají jinou. Obchod s občanstvím a trvalými pobyty – lépe známý jako zlaté vízové programy – se stal prosperující oblastí podnikání v EU. Zjistili jsme však, že se také stal snadnou cestou špinavých peněz a jejich vlastníků do EU. Jelikož

jsme si vědomi dopadů zlatých víz v celé EU, žádáme, aby Unie podnikla účinné opravné kroky, posoudila rizika a stanovila minimální standardy a bezpečnostní opatření pro zesílení provozní odolnosti vůči evropským zlatým vízům. Aby se zabránilo tomu, že by do EU vstoupili zkorumpovaní jednotlivci a jejich peníze, vyzýváme také k přijetí legislativy podobné Magnitského zákonu na úrovni EU. Měla by zakázat osobám porušujícím lidská práva vstup do EU a umožnit zmrazení jejich aktiv umístěných v EU.

Jako konkrétní opatření se nabízí:

- Zavést normy pro provoz tzv. programů „zlatých víz“ v EU.
- Zajistit účinnost veřejných registrů koncových vlastníků.
- Cíleně zrevidovat Směrnici o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii.
- Zavést opatření EU, které by sankcionovalo korupci ve vysokých pozicích na mezinárodní úrovni.

ABY VYTVOŘILA NEZÁVISLÝ ETICKÝ ORGÁN PŘI EU

V uplynulých letech jsme zaznamenali problémy plynoucí z absence nezávislého etického dohledu. Na problematiku „otáčivých dveří“ v Komisi dohlíží samotní komisaři. Etický rozměr vedlejších příjmů mimo Evropský parlament řeší opět poslanci sami. Žádáme proto, aby byl ustaven nezávislý a dobře zajištěný etický orgán EU, který by identifikoval negativní jevy, jako jsou střety zájmů či „otáčivé dveře“, a dohlížel na transparentnost lobbingu ve všech institucích EU. Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) by mohl být zmocněn k výkonu této funkce.

Nový orgán by měl:

- včas zveřejnit všechny shromážděné relevantní informace o poslancích Evropského parlamentu, komisařích a EU, a to jako otevřená data,
- vydávat závazná doporučení komisařům a poslancům Evropského parlamentu s ohledem na svou kompetenci.

ABY PODPOŘILA TRANSPARENTNOST LEGISLATIVY

V zájmu dostupnosti a transparentnosti tvorby právních předpisů EU žádáme Radu Evropské unie, aby zajistila, že postoje členských států při vyjednávání právních předpisů EU jsou zaznamenávány a zveřejňovány.

ZÁVAZEK KANDIDÁTA DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Jménem Transaprency International Vás jakožto kandidáta na poslanecký mandát v Evropském parlamentu žádáme, abyste se zavázal/a, že

1. Budete transparentní a etický/á ve všech svých parlamentních činnostech. Budete tedy zveřejňovat podrobnosti o využívání svých poslaneckých náhrad, přijímat schůzky pouze s registrovanými lobbisty a zveřejňovat svá setkání s nimi online.
2. Po odchodu z Evropského parlamentu dodržíte přechodné období (cooling-off period). To znamená, že nebudete zastupovat žádnou z organizací registrovaných v rejstříku transparentnosti EU (EU Transparency Register) v době, kdy ještě budete pobírat přechodný příspěvek a náhrady.
3. Budete podporovat vytvoření nezávislého etického dohledového orgánu pro řešení problematiky střetu zájmů, „otáčivých dveří“ a transparentního lobbingu.